

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bijvoorbeeld een (digitale) leeromgeving of een reader in het onderwijs (op grond van artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting Uitgeversorganisatie voor Onderwijslicenties (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-uvo.nl).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@bua.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Op de boerderij

door Jan Schinkelshoek De auteur is directeur van een communicatiebureau in Den Haag en oud-Tweede Kamerlid voor het CDA.

Het was druk op de boerderij. Ongeveer elke politicus is deze zomer in hemdsmouwen langs geweest om zich persoonlijk in de stal te laten informeren over stikstof en ander ongemak. Dat leverde een serie obligate praatjes plus vooral veel ongemakkelijke foto's op.

Geen kwaad woord. Het is niet meer dan vanzelfsprekend om als vertegenwoordigers van het volk het oor te luisteren te leggen bij het vertegenwoordigde volk. Dat gebeurt misschien wel te weinig. Ook over de timing hoor je me niet. Het is ook wel veelgevraagd om steeds vooraf – voordat je een besluit neemt, voordat je iets opschrijft in een regeringsprogramma – langs te gaan. En dat die serie werkbezoeken iets had van geestenbezwinging laat zich ook billijken. Het is ook niet niks als buiten de Randstad de vlag op z'n kop hangt.

Maar het probleem met dit soort goedbedoelde activiteiten is dat ze het probleem niet oplossen. Sterker nog: het wordt er alleen maar groter van. Alsof je door goed te luisteren vertrouwen kunt terugwinnen. Alsof het niet eigenlijk het gevoel vergroot dat je kennelijk heel hard moet praten om gehoord te worden; dat je 'Den Haag' het mes op de keel moet zetten om je zin te krijgen.

Al ruim vijftig jaar, sinds de jaren zestig, wordt al luisterend geprobeerd de democratie te versterken. Een hele rits aan commissies heeft voorstellen gedaan om de burger linksom of rechtsom een grotere stem in het kapittel te geven: via een ander kiesstelsel, via al dan niet corrigerende of adviserende referenda, via georganiseerde inspraak, via burgerfora. Maar *meer* democratie levert nog geen *beter*e democratie op.

Al dit geluister ondergraaft de positie van met name het parlement. De Tweede Kamer is niet opgericht als luisterpost, als al dan niet veredeld doorgeefluik voor wat onder het volk leeft. Nee, het is een instantie die er – via wetgeving, controle en bestuur – namens 'het hele Nederlandse volk', zoals de Grondwet plechtig zegt, op toeziet dat er een fatsoenlijke, evenwichtige afweging van meestal tegenstrijdige belangen wordt gemaakt. Dat betekent dat je de nodige afstand moet bewaren tot al die mensen die op je willen inpraten. Dat betekent dat je soms dwars tegen alles in moet gaan.

Wat misschien wel erger is: dergelijk goedbedoeld luisteren-en-langsgaan miskent wat er aan de hand is. De onvrede richt zich niet zozeer tegen de te grote afstand tot Den Haag, maar tegen dat wat 'ze' er op het Binnenhof van maken. Er gaat te veel mis, er blijft te veel liggen – van stikstof tot asiel, van woningbouw tot 'Groningen' – om er erg gerust op te zijn. Kun je het nog wel aan de politiek overlaten?

Dat gevoel, dat crisisgevoel, los je niet op door in de zomervakantie 'de boer op te gaan'.